

„Кроз игру и покрет до сазнања“

Млађа јаслена група: Звездице

Бранка марјановић, Садика Салкновић, Слађана Радовић

Како је све почело

Свакодневним боравком са децом јасленог узраста (12–24 месеца) пажљиво смо посматрали њихову игру, начин на који истражују простор и материјале, као и оно што најдуже задржава њихову пажњу. Посматрање није било усмерено само на оно шта деца раде, већ и на то како то раде, шта понављају, чему се враћају, шта их радује, шта их изазива и на који начин успостављају односе са вршњацима, одраслима и окружењем.

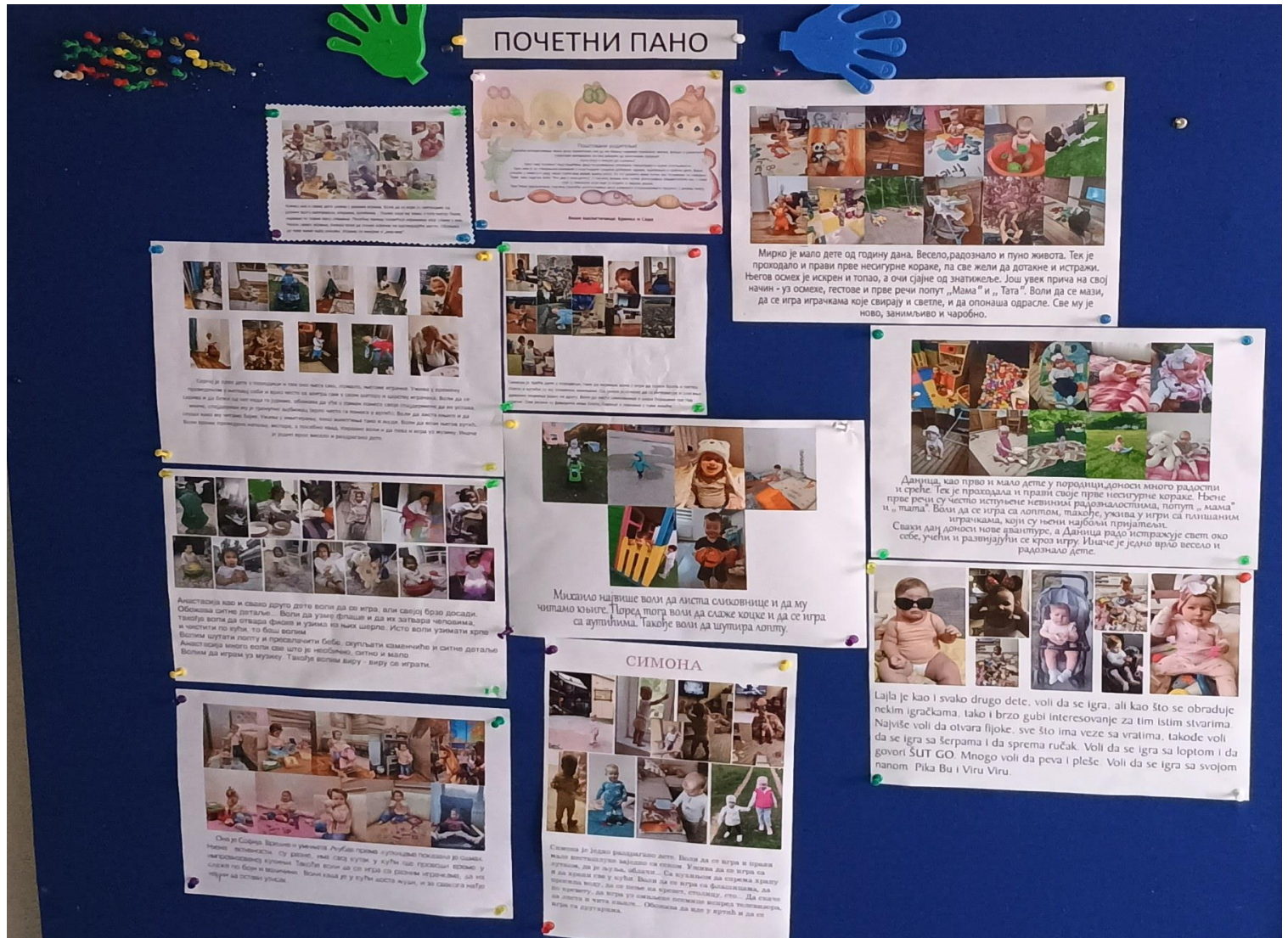
Уочили смо да деца показују велико интересовање за предмете који производе звук. Са радошћу су узимала пластичне флаше испуњене различитим материјалима, звечке, металне и пластичне поклопце, папир различитих текстура и све оно што је могло да се гужва, удара, тресе, помера или баца. Сваки нови предмет био је повод за истраживање. Деца су га окретала, додиривала, приносила лицу, послушљивала звук који производи, понављала исту радњу више пута и пажљиво пратила шта ће се догодити.

Посебно нас је заинтересовало то што су поједина деца, након што открију нови звук или занимљив начин употребе неког предмета, позивала и другу децу да учествују у истраживању. Пружали су предмет вршњаку, осмехивали се, успостављали контакт погледом и заједно понављали исту радњу. Такве ситуације показивале су да игра није била само индивидуално истраживање већ и прилика за прве облике сарадње и заједничког учења.

Управо ова свакодневна запажања представљала су полазиште за настанак пројекта **„Кроз игру и покрет до сазнања“**. Пројекат није био унапред осмишљен низ активности, већ процес који је постепено настајао пратећи дечја интересовања. Свака нова активност произилазила је из претходне, а правац развоја пројекта одређивала су сама деца својом радозналостју, иницијативом и начином на који су истраживала.

Водили смо се уверењем да су и најмлађа деца компетентна да истражују, доносе изборе и граде сопствена искуства ако им се обезбеди подстицајно, безбедно и богато окружење. Зато смо настојали да простор у коме бораве непрестано обогаћујемо различитим природним, неструктурираним и рециклажним материјалима који су подстицали чулно истраживање и различите начине игре.

Поред интересовања деце, желели смо да у пројекат укључимо и породицу као важног партнера. Замолили смо родитеље да путем пројектног писма са нама поделе које игре њихова деца највише воле код куће, које песме најрадије слушају, како реагују на музику и који предмети им најдуже задржавају пажњу. Њихови одговори помогли су нам да стекнемо потпунију слику о интересовањима сваког детета и да активности организујемо тако да деца препознају део свог породичног искуства и у вртићу.

Већ на самом почетку било је видљиво да су звук, покрет и различите чулне сензације снажан покретач дејче игре. Схватили смо да је управо то правац којим желимо даље да развијамо пројекат. Наш циљ није био да децу научимо одређеним вештинама кроз унапред задате задатке, већ да им омогућимо да кроз игру откривају, испробавају, упоређују, понављају и самостално долазе до нових сазнања.

Као васпитачи, преузели смо улогу пажљивих посматрача, сарадника и подршке. Бележили смо запажања, фотографисали значајне тренутке, разговарали са родитељима, анализирали дејчу игру и заједнички промишљали како да средину и материјале прилагодимо новим интересовањима која су се свакодневно појављивала.

Тако је започело једно заједничко путовање у коме су деца, кроз игру, покрет, звук и непосредно искуство, корак по корак откривала свет око себе, а ми смо, учећи заједно са њима, градили пројекат који је временом постајао све богатији и смисленији.

Прва фаза пројекта – Истраживање папира и различитих текстура

Полазећи од свакодневних запажања да деца радо гужвају, цепају, бацају и носе папир, одлучили смо да им понудимо различите врсте папирног материјала. Нисмо имали унапред постављене задатке нити очекиване производе рада. Циљ нам је био да деци обезбедимо време, простор и разноврсне материјале како би самостално истраживала њихове могућности. У простор смо унели салвете, папирне убрусе, креп-папир, колаж-папир, пенасти папир, картон различите дебљине и папирне траке. Материјале смо распоредили тако да буду лако доступни деци, подстичући их да сама бирају шта желе да истражују. Од првог тренутка било је видљиво да материјали изазивају велико интересовање. Нека деца су пажљиво додиривала папир врховима прстију, друга су га одмах гужвала, нека су га цепала на ситне делове, док су поједина деца више пута бацала папир у ваздух и посматрала како лагано пада. Свака реакција представљала је начин истраживања и прилику за ново искуство.

Посматрајући децу, приметили смо да често понављају исту радњу више пута. То понављање није било случајно. На тај начин деца су проверавала своја открића, испитивала шта ће се догодити ако нешто ураде поново и постепено стицала сигурност у сопствене способности. Док су гужвала папир, пажљиво су ослушкивала звук који настаје. Након тога су мењала начин гужвања, испробавала већи или мањи комад папира и поново слушала. Поједина деца су папир приносила уху, затим га пружала другом детету као да желе да и оно чује исти звук. На овај начин градила су своја прва чулна искуства, али и прве облике сарадње.

Током игре нисмо журили да деци показујемо „правилан“ начин употребе материјала. Напротив, пажљиво смо пратили њихове иницијативе и укључивали се онда када смо препознали прилику да проширимо њихово искуство. Именовали смо материјале, описивали оно што деца раде, постављали једноставна питања („Да ли чујеш?“, „Шта се догодило?“, „Какав је овај папир?“), подстичући развој говора кроз непосредно искуство.

Посебно је било занимљиво посматрати како се игра постепено мењала. Оно што је у почетку било појединачно истраживање, временом је прерасло у заједничку игру. Деца су почела да размењују папир, посматрају једни друге, опонашају покрете вршњака и заједно се радују звуку који производе. У једном тренутку деца су од већих листова папира почела да праве „кишу“. Бацала су папир у вис, пратила га погледом док пада и са осмехом понављала исту радњу. Препознали смо да је ова спонтана игра драгоцену прилику за развој крупне моторике, координације покрета и визуелног праћења. Након неколико дана интересовање деце није се смањивало, већ се мењало. Почела су да траже папир различитих боја, дебљине и величине. То нам је био важан показатељ да су спремна за нове изазове, па смо постепено уводили нове материјале и обогаћивали простор, а на радионици заједно са родитељима деца су правила кугле са својим ликом које су украшавали различитим глитерима користећи при том сасвим нове материјале.

Рефлексија васпитача

Ова фаза пројекта подсетила нас је колико је важно веровати дечјим компетенцијама. Уместо да активности усмеравамо ка унапред задатом циљу, допустили смо деци да сама одређују ток игре. Управо су њихова истраживања постала полазиште за нове идеје.

Увидели смо да је највећа вредност активности била у процесу, а не у резултату. Деца су кроз игру развијала фину моторику, чулну осетљивост, пажњу, истрајност и прве облике социјалне интеракције. Истовремено су стицала самопоуздање јер су сама долазила до открића.

Ова искуства подстакла су нас да се запитамо: **Који материјали још могу да произведу различите звукове? Шта ће деца откривати ако им понудимо предмете од пластике, метала, дрвета и природних материјала? Да ли ће звук постати нови правац развоја пројекта?**

Одговоре на ова питања нисмо тражили унапред. Одлучили смо да наставимо да пратимо децу, верујући да ће нам управо она показати следећи корак.

Друга фаза пројекта – Од истраживања материјала до откривања света звука

Након периода интензивног истраживања различитих врста папира, пажљиво смо анализирали документацију коју смо прикупили кроз фотографије, белешке и свакодневна запажања. Уочили смо да пажњу деце није привлачио само папир као материјал, већ и звук који је настајао током игре. Деца су застајала, ослушкивала, понављала покрет и са великим интересовањем пратила шта се дешава када различитим покретима произведу различите звукове.

Ово запажање подстакло нас је да средину за учење обогатимо новим материјалима који ће деци омогућити да наставе истраживање. У простор смо унели пластичне и металне чепове, поклопце различитих величина, дрвене обруче, картонске цеви, кутије и дебље пертле. Материјали су били распоређени тако да буду доступни деци и да их подстичу на самосталан избор.

Деца су најпре приступала материјалима онако како су то чинила и у претходним активностима – узимала су их у руке, разгледала, додиривала, ударала један о други и ослушкивала настале звукове. Брзо су откривала да пластични поклопац не звучи исто као метални, да велики и мали чеп производе различите звукове и да се звук мења у зависности од снаге покрета.

Посматрајући ову игру, приметили смо колико су деца била усмерена на истраживање. Поједина деца су више пута понављала исту радњу, застајала, ослушкивала, а затим покушавала на другачији начин. Нека су ударала поклопцима о под, друга су их стављала у кутије и протресала, а нека су их доносила васпитачу или вршњаку као позив да заједно испробају ново откриће.

У наредним данима понудили смо деци могућност да провлаче пертле кроз веће отворе на поклопцима и чеповима. Иако је ова активност представљала изазов, деца су јој приступала са великом упорношћу. Некима је било потребно више покушаја, али нису одустајала. Са осмехом су показивала свој успех, понављала радњу и постепено постајала све сигурнија.

Као васпитачи, трудили смо се да не преузимамо активности уместо деце. Помагали смо само онда када су сама тражила подршку. Често смо подстицали децу речима: „Пробај поново“, „Погледај шта се догодило“, „Чујеш ли разлику?“, верујући да је управо самостално откривање најзначајнији део учења.

У једном тренутку приметили смо да деца више нису само произносила звук, већ су почела да се покрећу у складу са њим. Након што би протресли кутију или звечку, лагано су се њихала, тапшала рукама или померала ногице. Код неке деце јавило се и спонтано вокализовање – изговарала су једноставне слоге, смејала се или покушавала да опонашају ритам који су сама створила.

То је био важан тренутак у развоју пројекта. Постало нам је јасно да је за децу звук неодвојив од покрета. Њихова тела су природно одговарала на ритам који су сама стварала. Управо су нам деца показала нови правац развоја пројекта – од истраживања материјала ка истраживању музике, ритма и покрета.

Сарадња са породицом

У жељи да обогатимо искуства деце, организовали смо креативну радионицу са родитељима. Заједно смо од рециклажног материјала израђивали једноставне музичке инструменте – звечке, бубњеве и шушкалице. Родитељи су са великим ентузијазмом учествовали, доносили различите материјале и делили своје идеје.

Ова радионица није имала само циљ израде инструмената. Она је представљала прилику да породице боље разумеју како деца најранијег узраста уче кроз игру, покрет и чулно истраживање. Истовремено, деца су имала прилику да виде како њима важне одрасле особе заједно стварају, сарађују и уживају у игри.

Рефлексија васпитача

Посматрајући децу током ове фазе, постало нам је јасно да смо у почетку пројекат посматрали као истраживање материјала, док су га деца доживљавала много шире. Њих није занимао само предмет, већ све што могу да открију кроз њега – звук, покрет, реакција другог детета, сопствене могућности и радост заједничке игре.

Ово сазнање навело нас је да променимо сопствену перспективу. Уместо да планирамо следеће активности полазећи од материјала, почели смо да их планирамо полазећи од питања: **Шта нам деца сада поручују? Где нас њихова игра води?**

Одговор је био јасан – водила су нас у свет музике, ритма и покрета.

Трећа фаза пројекта – Музика, покрет и заједничко стварање

Истражујући различите звукове које су производили предмети из непосредног окружења, деца су нас постепено увела у нову фазу пројекта. Приметили смо да су се, чим би се зачуо било какав ритам или музика, њихова тела спонтано покретала. Њихали су се, тапшали рукама, поскакивали, окретали се у круг, подизали руке и покушавали да покретом испрате оно што чују. Управо та спонтана потреба за кретањем показала нам је да звук и покрет за најмлађу децу представљају јединствено искуство.

Одлучили смо да простор додатно обогатимо музичким инструментима, марамама, тракама, лоптицама и природним материјалима који су производили различите звукове. Средина је постала место које је позивало на истраживање, кретање и заједничку игру.

Свакодневно смо организовали музичко-покретне активности, али смо водили рачуна да оне остану отворене за дечје идеје. Слушали смо композиције различитог темпа, певали познате дечје песме, истраживали ритам ударајући у бубњеве, звечке и штапиће, плесали са марамама и играли игре имитације.

Посебно нас је радовало што су деца временом постајала све сигурнија. Она која су у почетку само посматрала другу децу постепено су почињала да се укључују. На познате мелодије осмехивала су се, препознавала почетак песме и покретом показивала да желе да учествују. Нека су већ након првих тактова доносила инструменте, друга су узимала мараме и почињала да играју, а нека су позивала вршњаке да им се придруже.

Уочавали смо да музика код деце подстиче не само развој моторике, већ и осећај припадности групи. Током заједничког плеса деца су све чешће успостављала контакт погледом, тапшала једни другима, смејала се, опонашала покрете вршњака и стрпљиво чекала свој ред да свирају на инструментима. Иако су њихове вербалне могућности још увек биле ограничене, кроз покрет, поглед, осмех и гестове јасно су показивала жељу за комуникацијом и заједничком игром.

Породица као партнер у пројекту

Током читавог пројекта родитељи су били активни сарадници. Поред учешћа у креативним радионицама и изради инструмената, доносили су материјале, предлагали песме које деца воле код куће и делили са нама своја запажања о дечјим интересовањима.

Посебан догађај који је обележио пројекат била је посета тате дечака Сергеја, који је деци свирао хармонику и певао познате дечје песме.

У првим тренуцима деца су га пажљиво посматрала. Нека су стајала уз васпитача, нека су седела на поду и радознано пратила сваки његов покрет. Међутим, већ након прве песме атмосфера се потпуно променила. Осмеси су заменили почетну стидљивост, а деца су постепено почела да се њишу, плешћу, играју и покушавају да певају. Поједина су прилазила хармоници желећи да је додирну, док су друга спонтано плесала у средини собе

Овај сусрет био је много више од музичког наступа. Представљао је снажно искуство заједништва, поверења и радости. Деца су имала прилику да осете живу музику, да се повежу са родитељем једног другог из групе и да доживе вртић као простор у коме породица и васпитачи заједно граде окружење за учење. Ово је уједно и била прослава завршетка пројекта.

Шта смо научили током пројекта?

Кроз вишемесечно праћење пројекта увидели смо да су деца значајно напредовала у многим областима развоја.

Постала су сигурнија у кретању, координисанија у покретима и спремнија да прихватају нове изазове. Са већом лакоћом су манипулисала различитим предметима, дуже одржавала пажњу, показивала истрајност приликом решавања једноставних проблема и све чешће самостално доносила одлуке током игре.

Напредак је био видљив и у социјалним односима. Деца су све више делила материјале, позивала вршњаке у игру, опонашала једни друге и показивала радост због заједничког успеха. Кроз свакодневне ситуације развијала су осећај припадности групи, сигурности и међусобног поверења.

Истовремено смо приметили да се развијао и говор. Иако су деца била најмлађег узраста, све чешће су користила једноставне речи, гласове и покрете како би изразила своје жеље, именовала предмете или позвала друге у игру.

Рефлексивна васпитава

Овај пројекат нас је подсетио да највредније идеје не настају за радним столом, већ у пажљивом посматрању деце. Свака нова фаза пројекта произилазила је из њихових интересовања, а наша улога била је да препознамо те тренутке, обогатимо средину и створимо услове да се игра развија.

Научили смо да је важно успорити, слушати децу и веровати њиховим компетенцијама. Најмлађа деца нам свакодневно показују шта их занима, али то не чине речима. Њихов језик су поглед, покрет, осмех, понављање радње, радозналост и истрајност. Када те поруке препознамо и уважимо, настају пројекти који имају истинско значење.

Пројекат „**Кроз игру и покрет до сазнања**“ није се завршио последњом музичком активношћу. Он је отворио нова питања и нове могућности за истраживање. Деца су наставила да показују интересовање за звук, музику, игру светлости, покрет и различите природне материјале, што је постало полазиште за нове заједничке пројекте.

На крају смо потврдили оно у шта смо од почетка веровали – да су игра, покрет и музика природни начини на које дете најранијег узраста учи, истражује, комуницира и гради односе са светом који га окружује. Управо зато је наша најважнија улога да будемо пажљиви сапутници на том путу, да слушамо децу, учимо заједно са њима и стварамо окружење у коме ће се свако дете осећати сигурно, прихваћено и подстакнуто да открива свет својим темпом.

ГЛАС ДЕТЕТА

Иако су деца јасленог узраста и њихов говор је још у развоју, она свакодневно шаљу јасне поруке кроз покрет, поглед, осмех, гест, прве речи и начин на који приступају игри. Управо те поруке биле су полазиште за развој пројекта.

Забележени дечји искази

- Дете гужва папир, осмехује се и каже: „**Цуј суска!**“
- Док удара поклопцем о сто: „**Бум, бум!**“
- Држи чеп и показује другу детету: „**Дај.**“
- Показује хармонику и одушевљено изговара: „**Свила!**“
- Док игра уз музику: „**Јос!**“
- Узима звечку коју је направило: „**Моје.**“
- Показује другару инструмент: „**Ево.**“
- Док слуша звук папира: „**Чуј.**“

Сваки од ових кратких исказа представља драгоцен показатељ дечјег разумевања, интересовања и начина на који гради однос према окружењу. За децу овог узраста, говор је само један од начина комуникације. Подједнако су значајни осмех, поглед, показивање прстом, покрет тела, понављање радњи и жеља да одраслог или вршњака укључе у игру.

Посматрајући ове поруке, настојале смо да разумемо шта децу привлачи, шта их радује и шта желе да истражују. Управо су њихови поступци били путоказ за планирање наредних корака пројекта.

ПРОСТОРНО-ПОДСТИЦАЈНА СРЕДИНА КАО „ТРЕЋИ ВАСПИТАЧ“

Полазећи од Основа програма „Године узлета“, простор смо посматрале као активног учесника у процесу учења. Настојале смо да радна соба буде место које подстиче децу на истраживање, самосталност, сарадњу и откривање.

Средину нисмо уређивале једном за свагда, већ смо је непрестано мењале у складу са интересовањима која су деца показивала. Свако ново запажање било је повод да простор обогатимо новим материјалима, другачијим распоредом или новим изазовом.

Материјали су били доступни деци током већег дела дана. Налазили су се на њиховој висини како би самостално могла да их узимају, комбинују, враћају и поново користе. На тај начин подстицали смо самосталност, доношење одлука и осећај одговорности.

У простору су се налазили:

- папир различитих врста и текстура;
- картонске кутије и ролне;
- пластични и метални поклопци;
- чепови различитих величина;
- дрвени предмети;
- тканине различитих текстура;
- пертле и траке;
- природни материјали (каменчићи, шишарке, гранчице, лишће – уз безбедан избор и надзор);
- једноставни музички инструменти и инструменти направљени од рециклажног материјала.

Посебну пажњу посветиле смо естетици простора. Материјали су били уредно распоређени у корпама, кутијама и на отвореним полицама, тако да позивају децу на игру и истраживање. Избегавале смо претрпаност простора, јер смо уочиле да мањи број пажљиво одабраних материјала подстиче децу на дубље и дуже истраживање.

Током пројекта на зидовима собе постепено су се појављивали панели са фотографијама, кратким белешкама и дечјим продуктима. Документација није служила само као приказ реализованих активности, већ као средство заједничког промишљања и разумевања процеса учења. Родитељи су могли да прате како се интересовања деце развијају, а деца су препознавала своје активности и поново им се враћала.

Посматрајући реакције деце, уочиле смо да добро организована средина подстиче дуже задржавање у игри, већу самосталност, више међусобне сарадње и богатије начине истраживања. Простор је постао место сусрета, комуникације и заједничког учења.

Ово искуство потврдило је да је подстицајна средина много више од уређене собе – она представља активног партнера у учењу, који код деце буди радозналост, осећај сигурности и жељу да непрестано откривају свет који их окружује.

ПОВЕЗАНОСТ ПРОЈЕКТА СА ОСНОВАМА ПРОГРАМА „ГОДИНЕ УЗЛЕТА“

Пројекат „Кроз игру и покрет до сазнања“ развијао се у складу са принципима Основа програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“, полазећи од интересовања, потреба и могућности деце јасленог узраста. Свака нова активност произлазила је из пажљивог посматрања деце, документовања њихове игре и заједничког промишљања васпитача.

Добробит детета као полазиште

Током читавог пројекта настојале смо да свако дете буде прихваћено, уважено и подржано. Подстицајно окружење, слобода избора материјала и могућност да самостално истражују допринели су томе да се деца осећају сигурно, компетентно и успешно.

Посебно смо неговале емоционалну добробит деце кроз атмосферу поверења, блискости и уважавања. Радост, осмеси, интересовање и истрајност које су деца показивала били су најбољи показатељ да се осећају сигурно у окружењу које смо заједно стварале.

Игра као начин учења

Цео пројекат заснивао се на игри као основном начину учења деце најранијег узраста. Кроз слободну игру деца су истраживала различите материјале, откривала њихове особине, испитивала звук, ритам, покрет и могућности њихове употребе.

Игра није имала унапред задат исход. Она је била простор у коме су деца постављала сопствене изазове, понављала активности, доносила одлуке и градила нова искуства.

Подстицајно окружење

Простор је био организован тако да позива децу на истраживање. Материјали су били доступни, разноврсни и без унапред одређене намене, што је омогућавало различите начине игре и учења.

Средину смо непрестано мењале на основу дечјих интересовања. На тај начин простор је постао активан учесник у процесу учења и развоја.

Односи и заједништво

Пројекат је допринео развоју блиских односа међу децом, васпитачима и породицама. Деца су учила да посматрају једни друге, деле материјале, заједнички истражују и радују се успесима вршњака.

Однос поверења који смо градили са децом омогућио је да свако дете буде активно укључено у процес учења у складу са својим могућностима.

Партнерство са породицом

Родитељи су били активни учесници пројекта. Њихово учешће у прикупљању материјала, радионицама и музичким активностима допринело је повезивању породице и вртића.

Разговори са родитељима и размена запажања помогли су нам да боље разумемо интересовања деце и да пројекат развијамо у складу са њиховим потребама.

Рефлексивна пракса васпитача

Свакодневно посматрање, документовање и заједничке рефлексije представљали су основу планирања наредних корака. Пројекат нас је подстакао да непрестано преиспитујемо сопствену праксу, анализирамо поступке и развијамо нове идеје.

Уместо да реализујемо унапред припремљен план, настојале смо да пажљиво пратимо децу и заједно са њима градимо процес учења.

Закључно разматрање

Реализација пројекта потврдила је да су принципи програма „Године узлета“ природно оствариви у раду са децом јасленог узраста када се полази од њихових интересовања, када се негују

квалитетни односи и када је окружење организовано тако да подстиче игру, истраживање и заједничко учење.

Овај пројекат још једном је потврдио да су деца компетентна, радознала и способна да активно уче онда када им одрасли пруже поверење, време, подршку и прилику да буду ствараоци сопствених искустава.

ЗАКЉУЧАК

Пројекат „**Кроз игру и покрет до сазнања**“ показао је да и деца најранијег узраста активно уче када имају прилику да истражују, испробавају, понављају и откривају свет око себе. Полазећи од њихових интересовања и свакодневне игре, заједно смо градили окружење које је подстицало радозналост, самосталност, сарадњу и осећај припадности.

Током реализације пројекта увериле смо се да највреднији тренуци учења настају онда када пажљиво посматрамо децу, слушамо њихове поруке и уважавамо њихов темпо развоја. Иако су деца овог узраста тек развијала говор, кроз покрет, поглед, осмех, гест и игру јасно су показивала своје потребе, интересовања и начине на које уче.

Пројекат је допринео развоју фине и крупне моторике, чулне осетљивости, комуникације, истрајности, сарадње и самопоуздања. Деца су кроз игру са различитим материјалима, истраживање звука, ритма и покрета стицала нова искуства и развијала осећај да су њихове идеје важне и уважене.

Велику вредност представљало је партнерство са породицом. Заједничке активности, радионице и учешће родитеља допринели су повезивању породице и вртића и обогатили искуства деце. Таква сарадња показала је колико је важно да сви који учествују у одрастању детета делују као партнери, са заједничким циљем – добробити детета.

За нас, васпитаче, овај пројекат био је прилика за професионални раст. Кроз посматрање, документовање и заједничке рефлексije преиспитивале смо сопствену праксу, унапређивале начин планирања и још снажније се ослањале на интересовања деце као полазиште за учење.

Пројекат није завршен последњом активношћу. Он је отворио нова питања, нове идеје и нове правце истраживања. Управо у томе препознајемо суштину пројектног приступа – учење је процес који се непрестано развија и који настаје у односу детета, одраслих, вршњака и окружења.

Верујемо да ће искуства стечена током овог пројекта бити драгоцену основу за нове пројекте и нове прилике за заједничко учење. Са сигурношћу можемо рећи да су игра, покрет, музика и истраживање природан пут којим најмлађа деца откривају свет, граде односе и развијају своје потенцијале.

На крају, овај тематски портфолио не представља само приказ једног пројекта, већ сведочанство о заједничком учењу, поверењу и партнерству које смо градили са децом и њиховим породицама. Он нас подсећа да је сваки дан у вртићу прилика за нова открића, а сваки дечји осмех и поглед потврда да смо на добром путу.

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА РАЗВИЈАНЕ ТОКОМ ПРОЈЕКТА

Реализација пројекта „Кроз игру и покрет до сазнања“ допринела је јачању професионалних компетенција нас као васпитача. Кроз свакодневни рад, посматрање, документовање и заједничко промишљање развијале смо своја знања, вештине и професионалне ставове.

1. Компетенција за непосредан рад са децом

Током пројекта пажљиво смо посматрале интересовања деце и на основу њих планирале наредне кораке. Уместо унапред задатих активности, стварале смо услове у којима су деца могла да самостално истражују, постављају сопствени темпо учења и развијају своје потенцијале.

Улога васпитача била је да пружи подршку, поставља подстицајна питања, охрабрује децу и препознаје тренутке у којима је потребно проширити искуство новим материјалима или изазовима.

2. Компетенција за развијање програма

Пројекат смо развијале постепено, полазећи од интересовања деце. Простор и материјале мењале смо у складу са документованим запажањима, а свако ново искуство деце представљало је полазиште за следећу фазу пројекта.

Таквим приступом програм је био жив, флексибилан и усмерен на дете.

3. Компетенција за сарадњу са породицом и заједницом

Током реализације пројекта оствариле смо партнерски однос са породицама. Родитељи су учествовали у прикупљању материјала, радионицама и музичким активностима. Њихова запажања и предлози допринели су бољем разумевању интересовања деце и обогаћивању пројекта.

Посебно је значајна била посета родитеља који је деци представио хармонику, чиме је омогућено ново музичко искуство.

4. Компетенција за професионални развој и рефлексивну праксу

Пројекат нас је подстакао да непрестано преиспитујемо сопствени рад. Анализирали смо фотографије, белешке, реакције деце и сопствене поступке, што нам је помогло да унапређујемо квалитет рада и доносимо промишљене одлуке.

Кроз заједничке разговоре као тим развијале смо нове идеје и јачале професионално поверење и сарадњу.

Професионална добит

Рад на овом пројекту потврдио је да квалитетан васпитно-образовни рад настаје онда када се деца посматрају као компетентни учесници сопственог учења. Ово искуство нас је оснажило да и у будућем раду наставимо да планирамо на основу дечјих интересовања, да негујемо партнерство са породицом и да развијамо рефлексивну праксу као основу професионалног развоја.

ЗАХВАЛНИЦА

Овај пројекат не би био могућ без радозналости, игре и осмеха деце која су нас свакодневно инспирисала да заједно истражујемо и учимо.

Хвала родитељима на поверењу, сарадњи, подршци и активном учешћу у пројекту. Њихова спремност да поделе своје време, идеје и материјале обогатила је искуства деце и допринела стварању партнерског односа између породице и вртића.

Хвала колегама на међусобној подршци, размени идеја и заједничком промишљању васпитне праксе.

Највећу захвалност упућујемо деци. Њихова радозналост, истрајност, спонтаност и радост откривања показали су нам да су и најмањи кораци велики када су испуњени игром, поверењем и љубављу.

Нека овај тематски портфолио остане сведочанство једног заједничког путовања – путовања на ком смо, корак по корак, кроз игру и покрет, стизали до нових сазнања.

ЛИТЕРАТУРА

1. Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије (2018). **Основе програма предшколског васпитања и образовања „Године узлета“**. Београд.
2. Република Србија. **Закон о предшколском васпитању и образовању** („Службени гласник РС“, бр. 18/2010, 101/2017, 113/2017 – др. закон, 10/2019, 86/2019 – др. закон, 157/2020 – др. закон, 129/2021 и касније измене).
3. Република Србија. **Закон о основама система образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, важеће издање).
4. Завод за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ). **Смернице за развијање пројектног приступа у предшколским установама**. Београд.
5. Завод за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ). **Водич за документовање у предшколској установи**. Београд.
6. Завод за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ). **Стандарди компетенција за професију васпитача и његовог професионалног развоја**. Београд.
7. УНИЦЕФ Србија. **Приручници и публикације за унапређивање квалитета раног развоја и предшколског васпитања и образовања**.
8. Тимови васпитача ПУ „Невен“. **Педагошка документација, белешке о посматрању, фотографије, дечји продукти и материјали настали током реализације пројекта „Кроз игру и покрет до сазнања“**, школска 2025./2026. година.
9. Интерна документација ПУ „Невен“ – Годишњи план рада, Развојни план установе и документација васпитне групе, школска 2025./2026. година.